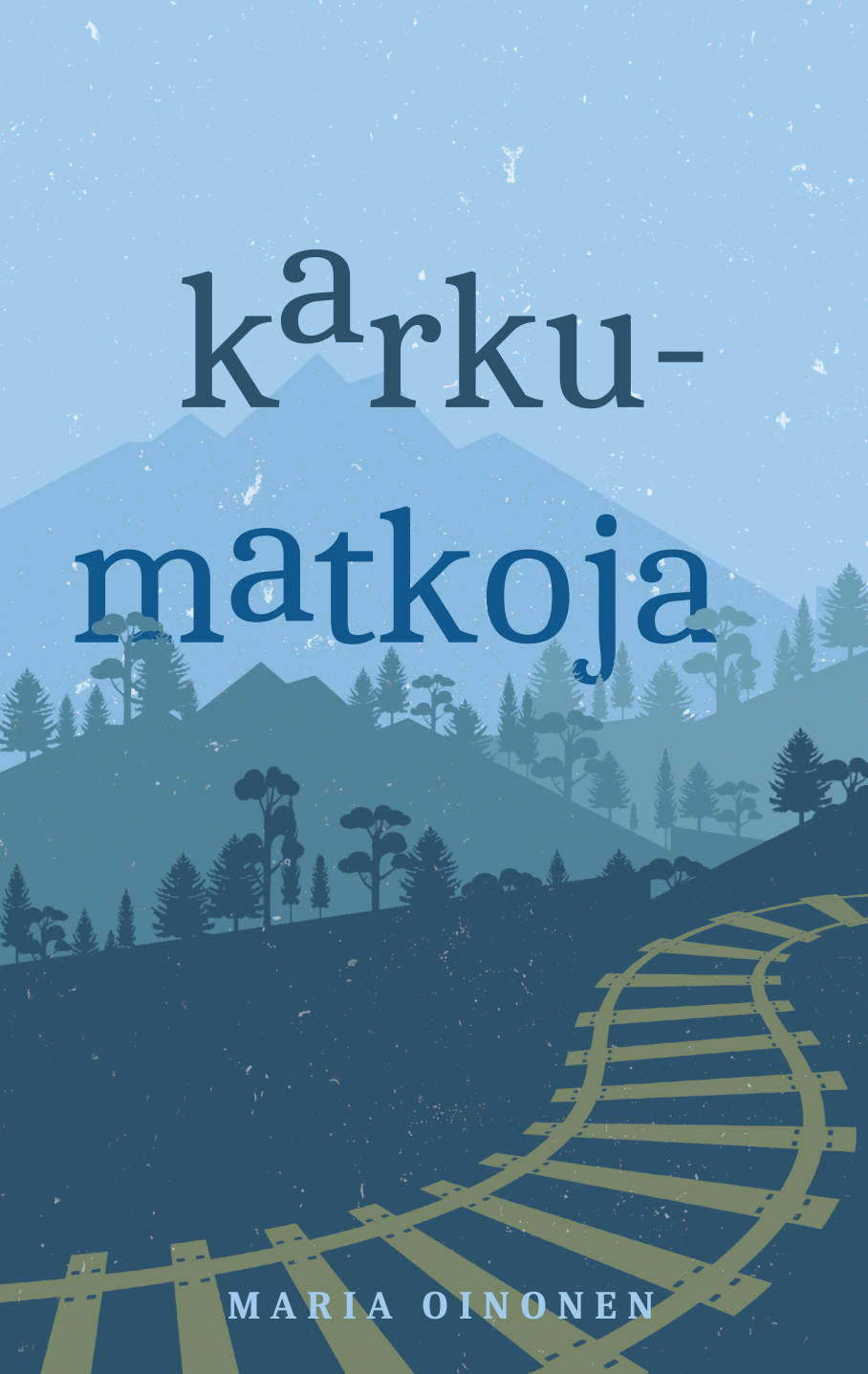

A stylized landscape illustration in shades of blue and green. In the foreground, a winding railway track leads from the bottom left towards the right. The middle ground is filled with silhouettes of various types of trees, including tall evergreens and smaller, rounded trees. In the background, there are jagged mountain peaks under a light blue sky. The overall style is minimalist and graphic.

kärku- matkoja

MARIA OINONEN

karku-
matkoja

karku- matkoja

MARIA OINONEN

© 2021 Maria Oinonen

Kansi: Maria Oinonen

Kannen kuvat: Vecteezy

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-804-651-6

Sisällys

Alina	7
Anna	47
Aurora	75
Sanni	113
Ella	137
Sinisilmä ja Natsuki	157
Herman ja Ana	201

ALINA

Olin ollut tässä paikassa aiemminkin.

Alina säikähti huomiotaan, eihän se mitenkään voinut olla mahdollista. Paikka oli hänelle täysin uusi ja vieras, hädin tuskin kertaalleen silmäilty.

Hameenhelma oli tarttunut hikiseen reiteen, ja ajatus harhaili kun Phong puhui hänelle. Tai ei niinkään ajatus, niistä ei saanut tällä hetkellä otetta, vaan katse. Se siirtyi Phongin yläpuolella levottomasti tuulen mukana kaartuviin raskaisiin palmunlehtiin, joiden tippumista hän jostain syystä koko ajan odotti. Vaikkei oltu läheläkään monsuunikautta.

Alina kiersi sormensa märeksi itsensä hikoilleen pitkän jääkahvilasin ympärille ja peitti osan Phongin sanoista helisyttämällä lasissa hiljalleen sulavia jääpaloja. Kahvi oli vielä liian vahvaa juotavaksi. Hän ei muutenkaan osannut kummemmin kahvia juoda, muttei ollut kertonut sitä vielä Phongille. Paljon muuta kyllä, mutta tämä arkinen asia oli unohtunut mainita. Ei hän ollut aavistanutkaan, että kahvittelu Phongin kotimaassa oli yhtä olennainen osa päivän kulkua kuin monille hänenkin kotimaassaan. Hieman erilaista, mutta yhtä lailla tärkeää.

Alina huomasi harhautuvansa taas hetkessä. Phongin kasvot olivat ihanat. Omintakeiset, aivan erilaiset minkälaisia hän oli tottunut katsomaan. Toinen suupie-

li karkasi hieman suurempaan hymyyn kuin toinen, ja kasvot levenivät ylöspäin. Tuntui, että moiset kasvot eivät voisi ikinä päästää yhtäkään valetta tai laskelmointua elettä. Ne olivat täynnä vilpittömyyttä. Ei sellaista suorasukaista, tokaisevaa, jota joskus rehellisyydeksi-kin nimitettiin. Ja jonka varjolla sai sanoa mitä vain mieleen juolahtaa. Ei sellaista, vaan aivan erilaista. Ne olivat täynnä iloa. Täyttä valmiutta arjen pieniin, pikavauhdilla ohikiitäviin ilonhetkiin.

Siksikin hänen oli hieman vaikea keskittyä englantia pehmeän pongahteleavin konsonantein taittavan Phongin lauseisiin. Hän halusi nauttia tämän pienistä eleistä, alati karkaavasta hymynkaaresta ja kaukana toisistaan olevista suurista silmistä. Kärpäsestä, joka laskeutui tämän kädelle. Olalle, päälle. Sulatella Phongia sentti, sekunti kerrallaan.

Mutta tunne vain voimistui. Tunne, joka oli iskenyt vain hetkeä aiemmin heidän tähän istahdettuaan. Alina oli istunut tässä aiemminkin. Ajatus säikäytti hänet enemmän kuin mikään muu asia pitkään aikaan, vaikka hän olikin helposti säikähtävää sorttia. Mutta tässä ei ollut kysymys yllättäen paukahtavasta pakoputkesta, pimeällä kujalla roskapöntöstä pilkottavasta rotanhännästä tai vatsaa nytkäyttävästä ilmakuopasta. Tässä oli kysymys jostain tuntemattomasta, ja se sai levottomuuden hiipimään hitaasti jäsenestä toiseen. Joku olisi voinut kutsua tunnetta unimuistoksi, etiäiseksi tai muuksi satunnaiseksi miellelyhtymäksi. Tai kuitannut sen kevyesti déjà-vu:na ja jatkanut seuraavaan ajatukseen. Mutta ei, tämä tunne oli erilainen, koska hetkellisen harha-ajatuksen sijaan Alina tiesi. Hän tiesi, että tämä ei ollut ensimmäinen kerta, kun hän näki nuo aaltoilevan peltikaton päällä huojuvat palmunlehdet, käsiään yhteen hierovan sinnikkään kärpäsen ja keskellä päi-

vää osittain vilkkuvan koristevaloputken räystäään alla. Tai tunnisti voimakkaan kukkaistuoksun, joka leijaili heidän ympärillään. Vain osittaista kierrosta pyörivä jalkatuuletin päästi korisevaa ääntä, ja sen säleikköön oli tarttunut vaakatasossa heiluva kuivuneen palmun-oksen kapea suikale. Alina muisti hetken, jolloin vanha tuuletin hajosi lopullisesti.

Hän todella oli istunut tässä ennenkin.

*

Alina oli istunut tässä tuolilla aivan liian monta kertaa aiemminkin. Hän oli istunut tässä tarkalleen ottaen kaksitoista vuotta. Se teki yhteensä 2832 arkipäivää. Yhteensä 22 656 paikallaan istuttua tuntia. Pois lukien ruokatauot ja harvat teetauot, jolloin hän käänteli laiskasti vuosia vanhojen naistenlehtien sivuja silmät puoliummessa, katse jonnekin mainoskuvien ja tekstin läpi kadonneena. Yllättävä ajatus työtunneista nosti ihon kananlihalle. Päätä särki. Päivä kulki hirvittävän hitaasti tänään. Joku työkavereista oli puhunut jo määrittelemättömän pitkään jostain päivän uutisaiheesta, ja puhe kantautui viereisestä avokonttorista kuuluvasti hänen työpisteelleen asti. Satunnaisesti joku ympärillä olevista vastasi puheeseen irrottamatta katsetta näytöstään. Näyttöillä vilkkui milloin sähköpostien tekstirivejä, milloin kauppaketjujen tarjoussivuja. Jouko pelasi aina vartin pasianssia haettuaan automaattista uuden kahvikupposen. Sellaisen pienen pahvisen, joka heitettiin heti käytön jälkeen roskeen. Toimistolla oli myös kartonkikeräysastia, mutta sen tyhjä pohja näkyi aina. Maarit yritti välillä täyttää sitä muiden roskakoreista löytämistään kupeista.

Mutta Alina ei kuunnellut äänekkään työkaverin se-

lostuksesta sanaakaan. Ensimmäiset viisi ehkä, sitten hän työnsi puheen taustalle kuin harmittoman, mutta rasittavasti itseään radiossa toistavan hittikappaleen. Tai kesämökillä nukahtamishetkellä korvassa inisevän hyttyksen. Joka päivä pikkuvarvasta hankaavan puoli kokoa liian pienen kengän, jonka meni vahingossa ostamaan alennuksesta. Olihan sitä aikansa käytettävä, kun sen meni kerran hankkimaan. Kaikkeen tottui. Niin Alina halusi itselleen uskotella. Kunnes hänen elämänsä tuli asia, joka sai hänen tottumuksensa muuttumaan. Se tapahtui hiljalleen. Asian nimi oli Phong.

Phong eli toistaiseksi vain hänen näytöllään. Ei työpaikan näytöllä, vaan hänen makuuhuoneessaan sijaitsevan sivupöydän tietokoneella, jonka ääneen hän istahti aina kello viisi, heti ensimmäiseksi töistä päästyään.

Mutta tänään Alina ei olisi malttanut odottaa. Hän muisti ennen joulupyhiä tehdyt ylityötunnit, jotka oli vielä pitämättä. Uutisista ääneen jauhavan työkaverin ääni kävi koko ajan kuuluvammaksi. Kello tuntui kuljettavan aikaa taaksepäin. Päänsärky alkoi säteillä ranteeseen, jalkakin nyki levottomana. Tukala olo levisi raaja raajalta, ja ikkunalaudalle jäähtynyt tee jätti suuhun kitkerän jälkimaun. Sitten palohälytys pärähti soimaan vinkuen aivan liian korkeilla taajuuksilla. Kerta oli jo kolmas kuukauden sisään, siitä lähtien kun hälytimet oli uusittu. Työtoverit ottivat laiskasti untuvatakinsa naulakoista ja vaihtoivat sisätossuja talvisaappaisiin. Äänekäs työtoveri ei vielääkään lopettanut jatkokertomustaan iltapäivälehdessä uusimmista käänteistä. Yksi kerrallaan kaikki nousivat kipeitä niskojaan puolelta toiselle venytellen ja lähtivät laiskana laumana kohti pääovia. Joku sulki näytön lähtiessään, toinen

nappasi suklaapatukan mukaansa. Alina jäi paikoilleen seuraamaan ovesta poismatelevaa selkäletkaa ja tajusi, ettei kukaan huomioinut häntä. Ikään kuin hän olisi seurannut tapahtumaa vain sivustakatsojana tai kärpäsenä katossa. Oikeasti hän ei ollut yksi heistä. Hän oli sivustaseuraaja, syrjäänvetäytyjä, ulkopuolinen. Ehkä he kaikki tunsivat niin ja hyväksyivät sen. Hyväksyivät kaiken. Jumiutuvien niskojen tehottoman venyttelyn, päivittäin mainittavan liian laihan kahvin, alati vaihtuvat alipalkatut siivoojat, jotka jättivät vessaan liian vähän vessapaperia, viime vuonna poisbudjetoidun pikkujoulun, kevään korvilla vuoreksi kasautuvat ylityöt ja ylityötunnit, joista ei maksettu korvausta. Asiat, joista valitettiin päivästä toiseen, kahviautomaatin liepeillä, ruuhkabussiin ahtautuessa, lounasravintolan jonossa. Valitettiin, mutta silti vuodesta toiseen hyväksyttiin. Kukaan ei tehnyt mitään. Ei puhunut pomolle, tehnyt kirjallista valitusta tai vaihtanut työpaikkaa. Se oli osa jatkumoa, jännetupputulehdusten ja virheellisesti pikkupakkasilla vinkuvien palohälyttimien virrassa. Se oli osa arkea.

Mutta jotain erilaista siinä päivässä silti oli, sillä Alina päätti toisin. Hän päätti olla hyväksymättä. 22 656 tuntia kumahteli hänen ohimoillaan pieninä neulanpistoina ja takaraivossa tykytti. Hän katsoi reunasta hieman säröillyttä posliinimukiaan, josta roikkui märkä liptonin lanka. Hän oli siemaissut kupista kenties 20 000 kertaa. Kuppi jäisi siihen.

Sitten Alina toimi kuin kaikki olisi suunniteltu etukäteen. Hän yllättyi siitä itsekkin. Ensiksi hän poisti kaikki salasanansa, kirjanmerkkinsä, selaushistoriansa ja työpöydällä olevat muistiinpanonsa. Kone sammui viimeistä kertaa. Hän kaivoi vuosien varsilta kertyneet paperipinonsa ja ahtoi ne silppuriin. Sitten hän laittoi

harvat henkilökohtaiset esineensä olkalaukkuunsa ja yllättyi niiden vähyydestä. Ikään kuin hän olisi ollut työpisteellään vasta hetken. Joukon työpiste ryöppysi tavaraa Maaritin hyllyn puolelle. Alinalla oli ollut työtasollaan kynän ja avaamattoman muistilappupakkauksen lisäksi vain sateenvarjo ja halkeillut uudelle työntekijälle lahjoitettu posliinimuki, joka toivotti tervetulleeksi töihin, ajalta ennen automaattia. Tuntui, että hän olisi valmistautunut tähän hetkeen jo vuosia etukäteen. Valmistautunut evakuoimaan itsensä rakennuksesta. Pois työpisteeltään, yhteisöstä, tontilta, niin pitkälle kuin ikinä ehtisi. Pidemmälle kuin olisi osannut vielä hetki sitten kuvitellakaan.

Alina oli nähnyt sivusilmällä kulman takana maleksivan työporukkalaumansa kiskovan huppuja päähänsä tiikusateessa, mutta kukaan ei katsonut häntä päin kään. Siitä Alina piti huolen.

Hän ei valinnut tuttua bussipysäkkiään, linjaa, jota oli kulkenut kahdentoista vuoden ajan, vaan kiirehti kohti kotia aivan eri reittiä, alitajunnan ohjaamana, salasuunnitelman suojaamana. Suunnitelma tosin vaikutti salaiselta jopa hänelle itselleen, mutta kädet ja jalat tuntuivat silti tietävän tarkalleen mitä tehdä. Tänäpä hän tekisi aivan toisin. Aivan toisin kuin oli tehnyt koko elämänsä ajan.

Alina veti raskaasti naksahdavan ulko-oven perässään kiinni ja yllättyi, miten kaikki tuntui olevan jo järjestyksessään. Hänellä oli ollut se käsitys, että hänen kotinsa oli aina pienessä kaaoksessa. Tiskit tiskaamatta ja likasukat oven nurkissa ja sängyn alla. Sellaisessa pienkaoksessa, jota kaikki harmittelivat omassa elämässään. Mutta nyt kaikki vaikutti olevan valmiiksi

hoidettuina. Astiat kuivuivat tiskikaapissa, jääkaappi oli lähes tyhjä, ja pyykkikorissa oli vain parit vaivaiset alushousut. Parveke oli lapioitu lopuista lumenrippeistä, ja hiuksia ei näkynyt möykyksi kietoutuneena suihkukaivon kannella. Laskut oli työnnetty jonnekin kaapin perälle maksettuina. Postiluukkuun oli liimattu tuliterä käsinkirjoitettu "ei mainoksia eikä ilmaisjake-lua, kiitos" -lappu, auringonpaisteisella hymynaamalla koristeltuna. Alina muisti tehneensä asioista vain osan, niin kuin arjen automaatiolla tehdyistä askareista tup-pasi muistamaan, mutta hätkähti silti valmistautumis-taan. Matkalaukkukin löytyi eteisen kaapista imurin vierestä talvella taloyhtiössä tapahtuneen kellarin kor-jauksen jäljiltä.

Alina istui hetkeksi keittiötuolille kaivaakseen esille järkeviä ajatuksia. Johdonmukaisia, rationaalisia, sel-laisia, jotka johtivat rutiininomaiseen toimintaan arki-päivästä toiseen. Ajoissa maksettuihin laskuihin, jää-kaapista löytyvään iltaruokaan. Mutta Alinan mieli oli tyhjä. Ei, ei tyhjä sittenkään, vaan kirkas. Hänen ei tar-vinnut ajatella mitään, sillä hän tiesi jo miten toimia. Hänen sormensa tiesivät mitä kirjoittaa, ja jalkansa ha-keutuivat oikeisiin kohtiin asuntoa. Matkalaukku, vaat-teet, toilettilaukun täyttäminen, vara-avaimet, passi. Ja sitten viesti.

"Hei, tänään en ehdi jutella. Ostan lennot. Nähdään pian!"

Turbulenssin kouraistessa vatsaa Alina toisti vielä päässään sormiensa näpyttelemiä lauseita. Hän ihaili sormiensa rohkeutta kirjoittaa moiset itseään selittele-mättömät virkkeet, toteamukset. Näin asia oli päätetty ja tulisi olemaan. Ilman turhia vatvomisia. Pitkä, keuh-kot turhasta painosta tyhjentävä henkäys karkasi suus-

ta. Miten yksinkertaiset toteamukset saattoivatkaan tuottaa sellaista helpotusta. Miten niillä olikaan voima muuttaa koko elämä. Yhden iltapäivän aikana.

Ja nyt, kun muut matkustajat olivat alkaneet vetää silmämaskeja kasvoillensa ja pimeää lentokoneen käytävää valaisi enää satunnaiset lukulamput, painoi Alina päänsä ikkunan reunaa vasten ja kuunteli vierustoverinsa unta hakevaa kurkkukohinaa. Alina oli ennen yötä päättänyt kohteliaisuussyistä tiedustella tämän matkakohdetta, kuuluihan lentoon välilaskukin, mutta oli katunut heti liiallista tuttavallisuuttaan. Vierustoveri ei ollut kääntynyt katsomaan Alinaa lainkaan, oli vain ollut pitkään hiljaa ja mutissut lopuksi itsekseen, että oli matkalla jonnekin missä voisi olla koti. Alina oli ehtinyt huomata tämän poikkeuksellisen siniset silmät ennen kuin tämä oli painanut lopulta luomensa kiinni kuin luovuttaneena, pakon edessä yön pimeään suostuvana.

Alina tunsii helpotusta, tosiaan valtavaa helpotusta. Nyt hän vasta tajusi sen kunnolla. Kuluneet päivät olivat sujuneet sellaisella tarmolla ja päättäväisyydellä, jollaista hän ei tiennyt itsessään olevankaan. Se ei ollut tavallista työarkea ohjaavaa toimintaa, vaan jokin alitajunnasta noussut vaisto, joka oli järjestänyt hänelle lennot, viisumit, ylimääräiset passikuvat, postinsiirron. Jokin hänessä oli ollut jo valmiina tuota kaikkea varten.

Ja tässä hän nyt oli, unettomana unelioiden joukossa, mieli valppaampana kuin koskaan ennen, tuntien helpotusta, jollaisesta ei ollut tiennytkään. Hän pystyisi olemaan tässä hetkessä kenties ikuisuuden. Tässä painottomassa välitilassa, jossa hän matkusti kuin kehdoissa tai kohdussa, jonkun muun ohjaamana, ajasta toiseen. Talvesta kesään. Vaikka hän oli matkustanut len-

tokoneessa aiemminkin, uima-altaiden ja kreikkalaisen salaatin äärelle, oli tunne tällä kertaa kuitenkin aivan toinen. Koko kone tuntui toiselta maailmalta. Tai ei maailmalta, ei lainkaan, vaan portilta toiseen maailmaan. Mitkään hänen aiemmin oppimistaan päivärutineista ei tulisi auttamaan tästä eteenpäin. Aamubussin aikataulut, lähikaupan aukioloajat, työ sähköpostien valmisvastaukset. Tästä eteenpäin hän olisi vieraalla maaperällä.

Yhden välilaskun ja lähes vuorokauden matkanteon jälkeen Alina veti nytkähtelevästi kulkevaa matkalaukkuun lentokentän asfalttia pitkin. Ilma tuntui heti erilaiselta, paksun painavalta. Hän ahtautui lentokenttäbussiin johonkin hellehattupäisen, kovaäänisesti hohottavan länsimaalaisturistin ja kasvot puoliksi suojamaskilla peittäneen aasialaisnaisen kainaloiden välitilaan. Kosteaa ilma hönkäisi kuumat hikipisarot otsalle ja sai niskahiukset tarrautumaan toisiinsa märäksi kierteeksi. Lentokoneet ja lentokentät, läpivalaisuineen, turvatarkastuksineen ja tiiviine jonoineen oli aina vieroksuttaneet häntä, puistattaneet jopa. Siksi hän oli niin ihmeissään lentomatkasta, joka oli sujunut lähes ongelmitta, pientä turbulenssia lukuun ottamatta. Hän halusi selvittää tiensä nopeasti pois taas tästäkin tarkkaan määrättyjen sääntöjen, kieltojen ja rajoitusten labyrinthista. Hän pelkäsi joutuvansa epäiltyjen listalle, oudoksuttujen. Se pelko oli kai ohjannut elämää enemmän kuin hän oli tajunnutkaan. Valmiiksi vuoratulla, tuhansien tallomalla tiellä oli turvallisinta kulkea. Mitään ei tarvinnut suuremmin kyseenalaistaa, häntä vähiten.

"Ammatti: Toimistotyöntekijä, Matkan tarkoitus: Loma, Hotellin osoite: Welcome rooms". Alina toisti

mieleessään mantrana viisumihakemukseensa kirjoittamia vastauksia. Hän asettui jonoon valmiiksi silitetyt kymmenen dollarin setelit käsissään hikoillen. Edessä oleva turisti vaihtoi asentoaan levottomasti varvassandaalit lattiaa vasten läpsyen. Alina kuikuili jonon pituutta ja huomasi vieressä olevan jonon pysähtyneen jo pidemmäksi toviksi. Tiskillä oli tyttö, tai nuori nainen jo, jonka valtavan paksu musta hiuspehko oli kiedottu niskan tasolla roikkuvaksi raskaaksi nutturaksi. Tytön olkapäät olivat paljaat, ja Alina tuijotti pitkään tämän toiselta olalta valahtanutta topin olkainta. Pientä syntymämerkkiä tytön olkapäässä. Kello tikitti kovaäänisesti, tilassa kaikuivat oudosti lausuttujen nimikuulutusten seurauksena ripeät kassalle suuntaavat askeleet. Alina menetti hetkeksi ajantajunsa kuin olisi puoliksi unessa. Syntymämerkki, viisari, askeleen läpsytyt. Syntymämerkki, viisari, katonrajassa rätisevä tuuletin. Minuutti, ehkä kymmen ja Alina ojensi seteleitä virkailijalle. Loma, welcome, toimisto, mieli kertasi vielä väsyneenä. Virkailija tuntui välttelevän katsekontaktia, ja Alinan osittain uneen painuva katse hakeutui viereiseen riviin. Paksutukkainen tyttö oli vieläkin tiskillä. Alina ei tiennyt, kuinka kauan hänen katseensa viipyi tytöissä, mutta yhtäkkiä tämä huomasi Alinan, tai ehkä kääntyi katsomaan häntä sattumalta. Tytön silmät olivat hirvittävän lempeät, ja Alina huomasi pysähtyneensä niihin pidemmäksi aikaa kuin tällaisessa tilanteessa oli yleensä sopivaa. Reaktio oli sinänsä outo, ehkä väsymyksen johdattama, koska yleensä Alina väisti itseensä kohdistuvat katseet, torjui epätoivottujen tunkeilijoiden yritykset määrittää hänet mieleisekseen. Silti nyt, hän ei saanut jostain syystä katsettaan irti työstä. Katseli vain tätä kuin valokuvaa, jota pitkään tuijottamalla yritetään tavoittaa kauaksi kadotettu ja muis-

**Leppoisa kaupunkiloma vaihtuu yllättäen epäilyttävään metsäleiriin.
Alkukevään ankea työmatka viekin mystiseen mummonmökkiin.
Kolmenkymmenen vuoden takaiset kirjeet johdattelevat takaisin
nuoruudenrakkauden jäljille.**

Novellikokoelma *Karkumatkoja* kertoo matkanteosta, kaukokaipuusta ja varaslähdöistä vapauden eri vyöhykkeille. Maagisella realismilla maustetut tarinat kuljettavat kolisevin raitein ja rikkoutuvien renkain keskelle tulvivia vesiä ja sademetsän syliä. Toisinaan törmäillään laulaviin vuohiin tai kompuroidaan vieraita kehoja vasten.

Maria Oinosen esikoisteoksen novelleissa arki katkeaa yllättäen, ja matka vie harvoin sinne, minne oli aluksi tarkoitus. Kerronnassa risteilevät hikiset harhapolut, kaukaisten luolien kaiut ja kirpeänmakeat kohtaamiset.

ISBN: 978-952-804-651-6